

УДК 324

Герман В.О.¹, Сергієнко Т.І.²

¹ студ.гр. Ю-210м НУ «Запорізька політехніка»

² канд.політ.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРА

Становлення України як суверенної, соборної, демократичної держави - процес складний, довготривалий і далеко неоднозначний. Кардинальні зміни відбуваються в усіх без винятку сферах життя нашого суспільства, але найпомітніші з них ті, що стосуються свідомості громадян, їхньої життєвої позиції, участі у державотворчих процесах. Такі позитивні кроки багато в чому зумовлені розвитком соціально-політичних процесів, формуванням нової генерації політичних, державних, господарських діячів, підвищенням соціальної активності якомога більшої кількості наших співвітчизників. Перед нами постає питання формування громадянських компетентностей політичних лідерів. Інакше кажучи, нині потрібні люди не лише небайдужі до того, що відбувається в державі, потрібні активні учасники конструктивних економічних, політичних, духовних процесів, люди, які певною мірою володіють політичними технологіями.

Щодо набору критеріїв, які є необхідними елементами громадянської компетентності політичних лідерів, то зазначимо, що дане питання є достатньо розроблене та популярне в зарубіжних та вітчизняних напрацюваннях, особливо в контексті соціалізації та освітньої діяльності [3,

с. 141]. Загалом відзначають дві групи чинників, згідно яких визначають рівень політичної компетентності: в першому випадку, компетенції ототожнюються із існуючим рівнем знань на тему політики, історії, публічних справ (стосуються критерію знань); у другому – мова йде про сукупність пізнавального аспекту, міжособистісних навичок та дотриманням певних ціннісних підвалин [5, с. 44].

До подібних тверджень звертається і Європейська Спільнота, яка наголошує на необхідності оволодіння певним рівнем знань (знання про сучасні події, інституції та цілі європейської інтеграції, усвідомлення різноманітності та культурної ідентичності), умінь (можливість ефективно взаємодіяти з іншими громадянами, демонструвати солідарність, брати конструктивну участь у процесах прийняття рішень на всіх рівнях, від місцевих, національних та європейських) та громадянських характеристик (повага до прав людини, включаючи рівність як основу для демократії, відчуття прихильності до власного середовища, активне громадянство – не обмежуючись лише голосуванням, повагою до цінностей та дотриманням конфіденційності тощо). У підсумку сформовано спеціальний Комплексний індикатор громадянської компетенції як один із показників для вимірювання прогресу в галузі освіти та професійної підготовки [1].

Ці навички та уміння потрібно здобувати шляхом набуття громадянської освіти [4, с. 55]. Громадянська освіта – це навчання людей тому, як жити за умов сучасної держави, як дотримуватися її законів, але водночас і не дозволяти владі порушувати їхні права, домагатися від влади задоволення їхніх правомірних потреб, як бути громадянином демократичного суспільства [2, с. 4].

Відтак, можна зробити висновок, що для формування громадянських компетентностей політичного лідера пріоритетом має слугувати набуття громадянської освіти. А саме: повинні бути сформовані навички дискусії, рефлексійності та критицизму щодо суспільно-політичних процесів; потрібно розвивати комунікаційні компетентності (уміння управляти інформацією та знаходити компроміс) та зміцнення громадянських цінностей (толерантності, довіри, кооперації та залученості до публічних справ). Тобто інститути політичної соціалізації (сім'я, школа, місцева спільнота, громадські організації, партії та неформальні утворення) слід поєднати місією зміни свідомості людини *homo sovieticus* та виховання відповідального, активного громадянина, який виступатиме рушієм трансформаційних перетворень.

Підводячи підсумок, зазначимо, що сутність і структура громадянської компетентності політичного лідера, як учасника політичного процесу керується в своїй поведінці певними мотивами, цілями. В його політичній діяльності виявляються певні емоції та настрої. Враховуючи це, зазначимо, що для здійснення ефективної діяльності такого суб'єкта політики у сфері

державного управління мають значення не тільки об'єктивні умови: стан економіки, соціальної сфери, вплив політичних сил та роль їх у суспільстві, традиції політичної культури, а й суб'єктивні: стан політичної свідомості в суспільстві, сприйняття суб'єктом даних об'єктивних умов. Такий підхід дає змогу виокремити такі опорні категорії: мотиви участі в політиці, потреби, що задовольняються цією участю; цілі, цінності, ідеали, завдяки яким людина стає часткою якогось політичного цілого, ідентифікує себе з ним; емоції та настрої, які виявляються в її діяльності; знання, інформація, думки, якими вона володіє і які поширює.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Инглхарт Р. Модернизация, культурные изменения и демократия: Последовательность человеческого развития. М.: Новое издательство, 2011. 464 с.
2. Постанова президії Академії педагогічних наук України «Про концепцію громадянського виховання дітей і молоді» 19 квітня 2000 р. Протокол №1-7/4 – 49. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018>. (дата звернення 17.04.21).
3. Сергиенко Т.И. Формирование концепции эффективного лидерства и управления как стратегии развития организации в условиях социальных изменений. *Mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos. Taptautinė moksline - praktinė konferencija 2018 m. gegužės 11-12 d.*, Marijampolė, Kaunas (Tezių rinkinys (internete), 2018. P. 141-142.
4. Сергієнко Т.І. Ефективне лідерство в процесі управління освітніми змінами. *Conference Proceedings of the 5th International Scientific Conference Modern Problems of Management: Economics, Education, Health Care and Pharmacy* (October 26-29, 2017, Opole, Poland). The Academy of Management and Administration in Opole. 2017. P. 54-56.
5. Siatkowski A. Kompetencje obywatelskie a aktywność w sferze publicznej / Siatkowski Andrzej. Poznań: Wydaw. Fund. Humaniora, 2014. 240с.